

Брой 17

ИНФОРМАЦИОНЕН
БЮЛЕТЕН

2005

3 Броя:

6/9 стр.

**НАЦИОНАЛЕН
СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН
ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ
РАЙОНИ НА БЪЛГАРИЯ
2007 - 2013**

10/11 стр.

**ВЪВЕЖДАНЕ НА
ПРОГРАМА ЗА
КОМПОСТИРАНЕ В
БЪЛГАРСКИТЕ ОБЩИНИ**

12 стр.

**УСЛОВИЯ ЗА
ФИНАНСИРАНЕ ОТ „ФОНД
ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ“**

13 стр.

**КОНКУРС ЗА НАЙ-ДОБЪР
ПРОЕКТ НА НПО
В СОЦИАЛНА СФЕРА
ЗА 2005 ГОДИНА**

14/15 стр.

ЗА МЕСТНАТА ВЛАСТ...

16 стр.

**ВЪЗМОЖНОСТИ
ЗА ФИНАНСИРАНЕ**

КОНЦЕПЦИЯ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ В БЪЛГАРИЯ

РЕЗЮМЕ

Концепцията за създаване на **Национална мрежа за развитие на селските райони** е разработена от Фондацията за реформа в местното самоуправление съгласно задание "Концепция и правила за функциониране на Националната мрежа за развитие на селските райони" на Министерството на земеделието и горите (МЗГ).

Основната цел на разработката е да предложи виждане и правила за функциониране на Национална мрежа за развитие на селските райони в България, на базата на проучване на опита на съществуващи Национални мрежи в страни членки на ЕС и адаптиране на най-подходящия модел за България и посредством създаване на ефективен механизъм за обсъждане на резултатите от проведените проучвания.

Промените в общата селскостопанска политика, както и предизвикателствата, пред които е изправена страната ни по пътя към членство в Европейския съюз, налагат осъществяването на широк спектър от мерки и дейности, чрез които се насърчава

по-широко представяне на политиката на ЕС и националната политика и приоритети в областта на развитието на селските райони. Според новия Регламент за развитие на селските райони на ЕС¹, страната ни следва да създаде Национална мрежа за развитие на селските райони, която да обединява всички организации и административни органи, работещи в областта на устойчиво развитие на селските райони. В този смисъл Националната мрежа за развитие на селските райони ще създаде условия за взимане на решения, подкрепени от подходящи проучвателни дейности и компетентна мрежа във и между селските райони в България; ще насърчи инициативите „отдолу-нагоре“ и координирани действия на заинтересованите страни в защита на техните общи интереси на базата на достъп до информация, знания и технологии в областта на земеделието и развитието на селските райони. Националната мрежа за развитие на селските райони ще бъде част от новосъздадената Европейска мрежа за развитие на селските райони.

ЕЛЕМЕНТИ НА КОНЦЕПЦИЯТА

Предложената концепция включва няколко основни елемента:

- ◆ **Преглед на съществуващите предпоставки** за създаване на Националната мрежа, който обхваща новите Регламенти на ЕС в областта на селскостопанската политика и развитието на селските райони; Националният план за развитие на земеделието и селските райони (2007 - 2013);

- ◆ **Изследване на нагласите** и готовността на заинтересованите страни, живеещи и участващи в развитието на селските райони в страната, да станат част от Националната мрежа;

- ◆ **Описание на състоянието, съществуващите потребности и характеристики на селските райони в страната**, отчитайки специфичните потребности и изграден капацитет, които обуславят създаването на Националната мрежа;

- ◆ **Структура** на Националната мрежа, регламентирана посредством правен статут; предложение за членовете на Националната мрежа и принципите за тяхното включване и участие в нея; консултативните органи на Националната мрежа и Оперативния офис;

- ◆ **Предложение за цели** на Националната мрежа и **обзор на възможните услуги**, които тя ще предоставя на своите членове;

- ◆ **Възможностите за финансиране** на Националната мрежа;

- ◆ **Основните етапи** в процеса на създаване и укрепване на Националната мрежа за развитие на селските райони в България.

В концепцията се ползват конкретни примери от проучване, показващо **опита на съществуващите Национални мрежи на територията на Европейския съюз и по-конкретно тези в Холандия, Словакия и Полша** - като аргументи и обосновка за възможни приложими в България механизми и начини на създаване и функциониране на Националната мрежа. Тъй като тази концепция подлежи на широко обсъждане от заинтересованите страни в национален мащаб и предлага общата рамка и подход за институционализиране и укрепване на Националната мрежа, в някои от елементите ѝ са предложени повече от един вариант (сценарий). Този подход предоставя възможност за избор на конкретен вариант, който в най-голяма степен отговаря на вижданията на заинтересованите страни и позволява многостранен поглед върху възможностите.

Селските райони в България са пресечна точка на множество проблеми, които фрагментират човешкото развитие в страната. Икономиката в тези райони е белязана от висока безработица, ниска ефективност, моноотраслова

структура и раздробеност на собствеността върху земята. Тази характеристиката е валидна за 81% от територията на България и 43% от нейното население, които са изтласкани в периферията на развитието. В рамките на проекта за Националния стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2007 - 2013 г. се предлага нов прочит на дефиницията за селски райони: това са общините, първо, чийто най-голям град е с население под 50 000 души и гъстотата на населението е до 150 жители на кв.км, и второ, процентният дял на селскостопанската заетост е над средния за страната. От селските райони се изключва територията на националните курортни комплекси.²

Макар и в резултат на непредставително (но достатъчно широко) проучване, изготвено от Министерството на земеделието и горите, се налага разбирането, че до голяма степен в страната е назряла необходимостта от създаване на мрежа за партньорство и развитие на селските райони. Под една или друга форма тази идея се споделя от по-голямата част от анкетираниите партньорски организации и институции. Необходимо е, обаче, в нея да бъдат привлечени всички заинтересовани страни за развитие на селските райони и мрежата да бъде структурирана така, че максимално да удовлетворява техните потребности.

ЦЕЛ НА НАЦИОНАЛНАТА МРЕЖА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ В БЪЛГАРИЯ

Националната мрежа за развитие на селските райони в България ще действа съгласно националния контекст и политика за развитие на селските райони, административната и социалната култура на заинтересованите страни на местно, регионално и национално ниво и ще посреща съществуващите потребности на членовете, от които ще бъде изградена.

СТАТУТ И СТРУКТУРА НА НАЦИОНАЛНАТА МРЕЖА

Националната мрежа за развитие на селските райони в България **ще бъде регистрирана по Закона за юридическите лица с нестопанска цел като сдружение за осъществяване на общественополезна дейност**, за да се осигури ясен правен статут на Мрежата и се даде достъп до различни източници на финансиране. Тя ще има свое **Общо събрание** като върховен орган и **Управителен съвет**.

ЧЛЕНОВЕ НА МРЕЖАТА И ПРИНЦИПИ НА УЧАСТИЕ И ПРИЕМАНЕ В МРЕЖАТА

Определяйки обхвата на членовете на Националната мрежа следва да се водим от принципа за **организирано и представително членство организации, ангажирани**

с устойчиво местно и регионално развитие и развитие на селските райони. Членове на Националната мрежа за развитие на селските райони могат да бъдат следните организации (местни, регионални или национални мрежи от нестопански организации; местни инициативни групи; национално и регионални сдружения на общините; НПО, работещи в областта на устойчиво местно развитие и селски райони; сдружения на бизнес производители и браншови организации; екологични НПО). Не се допуска членство на индивидуални лица или бизнес структури.

Членовете на Мрежата ще работят и ще бъдат представяни в рамките на **Консултативни групи**, покриващи трите приоритетни цели в рамките на проекта за Национален стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2007 - 2013 г.: **“Развитие на конкурентно селско и горско стопанство и на основан на иновации хранително-преработвателен сектор“**; **“Опазване на природните ресурси и защита на околната среда в селските райони“**; **“Подобряването на качеството на живот в селските райони“**.

Мотивите за предложението за такъв състав и вид на членовете на Националната мрежа произтича, от една страна, от опита на някои европейски национални мрежи, а от друга - от идеята за **превъзмогване на съществуващ проблем в страната ни по отношение на обединението и сдружаването в по-крупни и национално представени бизнес организации на частните производители и фермерите**. Тъй като в основата си Националната мрежа представлява интересите на широк спектър от заинтересовани страни, членството на индивидуални лица и единични представители на бизнеса биха разпокъсали цялостната концепция за обща национална платформа. Добавената стойност на тази идея е, че по този начин ще се създадат условия за активиране на действията за обединение от страна на малките производители и ще се насърчи сдружаването и колективното представяне на дадени секторни бизнеси в областта на земеделието, селското стопанство и развитието на селските райони.

Освен трите Консултативни групи, Националната мрежа би могла да насърчи създаването и на свой **Консултативен съвет**, който да включва по 1 представител на всяка от Консултативните групи и представители на външни за Националната мрежа институции и организации (различните министерства, агенции, организации и структури, имащи отношение към устойчивото развитие на селските райони). Идеята за създаването на Консултативния съвет се обуславя, от една страна, от съществуващата потребност от обсъждане, консултиране и участие на заинтересованите социално-икономически партньори в процеса на формиране на националните политики в областта на развитието на селските райони, а от друга, е предпоставка за интегриран и междусекторен подход при обсъждането

и реализацията на политиките за развитие на селските райони в България.

ОПЕРАТИВЕН ОФИС НА НАЦИОНАЛНАТА МРЕЖА

Оперативният офис на Националната мрежа има за задача да осигурява цялостна техническа и информационна подкрепа на членовете на мрежата, както и да координира взаимодействието и работата на Управителния съвет, Консултативните групи и Консултативния съвет. Управителният съвет на Националната мрежа би могла да разработи **процедура, правила и критерии**, съгласно които да избере Оперативен офис на Националната мрежа - на конкурсен принцип. Оперативният офис ще има за задача да организира и изпълнява услугите, предназначени за членовете на мрежата.

Оперативният офис на Националната мрежа би могъл да бъде вече съществуваща организация, с натрупан опит и капацитет, която работи на национално ниво, има солиден авторитет на местно и регионално ниво и се ползва с доверието на различни институции и организации, работещи за устойчиво местно развитие в България.

ТЕМАТИЧНИ ЕКСПЕРТНИ ЯДРА

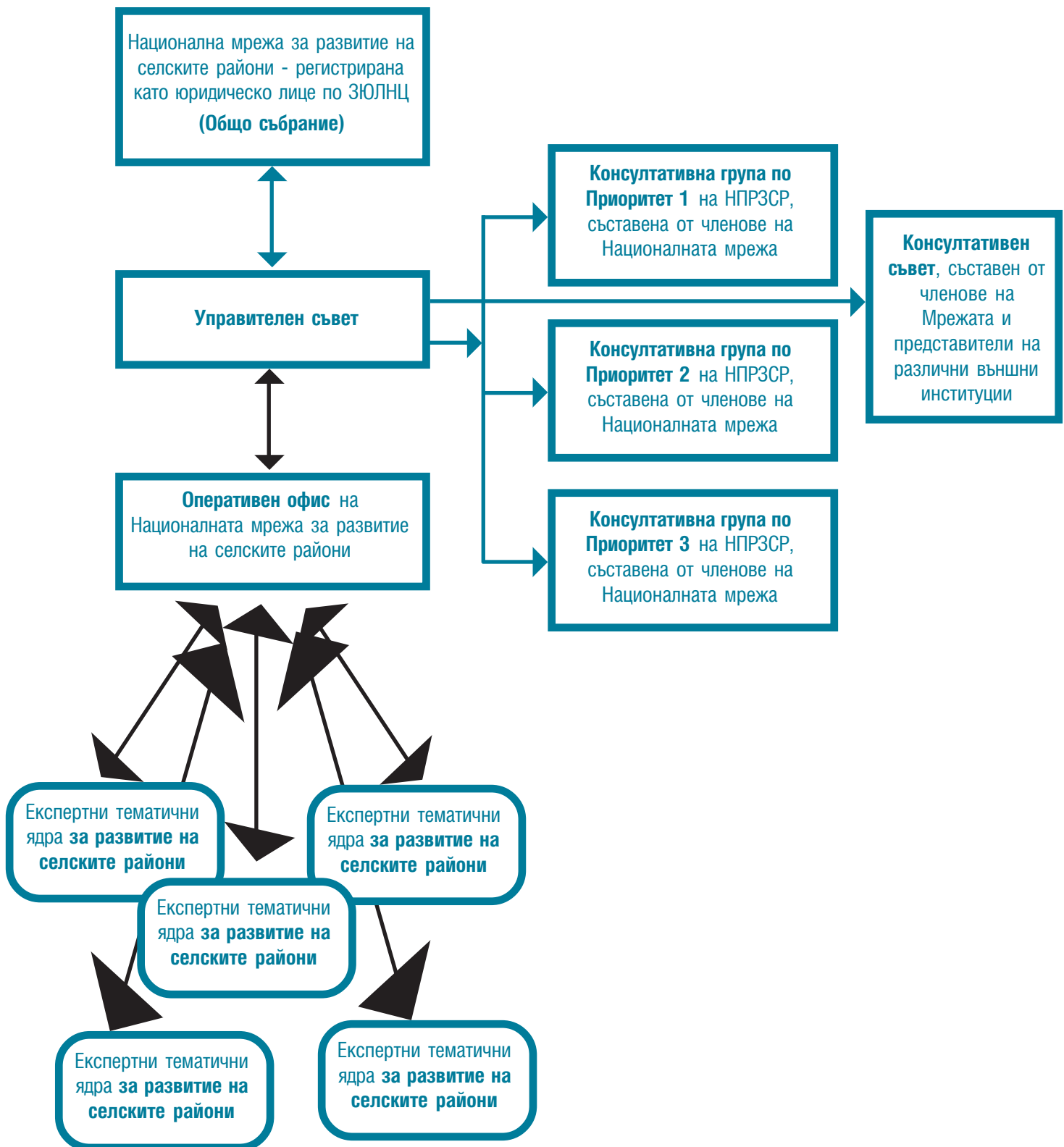
Управителният съвет на Мрежата може да създава **тематични експертни ядра - в зависимост от съществуващите потребности на членовете**, чрез които да реализира различните услуги, консултации, изследвания или обучителни семинари на местно, регионално или национално ниво. Експертните ядра биха могли да бъдат организации в рамките на мрежата, с изграден експертен капацитет и специфични познания по дадената тема. В случаите, когато за конкретна потребност или предлагане на услуга няма съществуваща организация с нужния капацитет или експертиза в рамките на мрежата, тогава УС би могъл на конкурсен принцип да избере организация за такова тематично ядро извън членовете на мрежата.

УСЛУГИ, ПРЕДЛАГАНИ ОТ НАЦИОНАЛНАТА МРЕЖА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ В БЪЛГАРИЯ

- ◆ Осигуряване на информация за членовете на мрежата;
- ◆ Предоставяне на обучителни семинари и експертна помощ за развитие на капацитета на членовете на мрежата;
- ◆ Съдействие за създаване и изграждане капацитета на Местни инициативни групи;
- ◆ Провеждане на застъпнически кам-

УПРАВЛЕНСКА И ФУНКЦИОНАЛНА СТРУКТУРА НА НАЦИОНАЛНАТА МРЕЖА

пани по ключови проблеми, свързани с развитието на селските райони.

ОТКЪДЕ И КАК ДА ЗАПОЧНЕМ?

◆ **Обсъждане и допълване на Концепцията** за създаване и укрепване на Националната мрежа - до декември 2005 г.

◆ Сформиране на **Инициативна група** за създаване и укрепване на Националната мрежа - до февруари 2006 г.

◆ **Идентифициране на заинтересованите страни и потенциални членове** на Националната мрежа - до март 2006 г.

◆ **Национална конференция** с представители на заинтересованите страни за развитието на селските райони - до месец май 2006 година, която да постави началото на национална инициатива за създаване на Националната мрежа за развитие на селските райони.

◆ До месец юли 2006 г. да се предприемат мерки за **сформиране, институционализиране и регистрация** на Националната мрежа за развитие на селските райони.

◆ До месец октомври 2006 г. се избира Оперативен офис на Националната мрежа за развитие на селските райони.

◆ **Популяризиране** на Националната мрежа за развитие на селските райони и **привличане** на нови членове.

◆ Търсене на възможности за финансиране на Националната мрежа в процеса на изграждане и укрепване в периода до пълноправно членство на България в ЕС и възможност за финансиране.

Тъй като в настоящия момент стартира инициатива за широко национално представяне и обсъждане на Концепцията сред заинтересованите партньори, ще разчитаме на мнението и вашия принос за нейното подобряване! Включете се в националното обсъждане на Концепцията и допринесете за по-точното определяне на бъдещите стъпки и дейности за изграждането и успешното функциониране на Националната мрежа за развитие на селските райони в България!

Пълния текст на Концепцията можете да прочетете на Интернет-страницата на ФРМС - www.flgr.bg

Ще очакваме вашите мнения, препоръки и коментари чрез **въпросника за обратна връзка**, публикуван също на Интернет-страницата, изпратен до Марина Димова, ФРМС, на електронна поща mdimova@flgr.bg ◆

¹ COUNCIL REGULATION (EC) No 1698/2005 on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) 2007 - 2013.

² Проект на Националния стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2007 - 2013 г., стр. 7.

ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО в Западна Стара планина

На 25.11.2005 г. **Община Вършец, с подкрепата на Регионалния екологичен Център за Централна и Източна Европа, бе домакин на среща за формиране на трансгранична работна група за развитие на природосъобразен туризъм в Западна Стара планина.** В срещата участваха представители на туристическите организации на сръбските погранични общини Димитровград, Пирот, Княжевац и Зайчар и туристически експерти от българските общини Белоградчик, Берковица, Вършец, Георги Дамяново, Годеч, Чипровци и Чупрене. Трансграничен проект "Западна Стара планина" на РЕЦ за ЦИЕ организира и обучителна обиколка за експертите в региона (22 - 24.11.2005 г.).

Целта на срещата е пограничните общини да се подготвят с конкретни проекти за стартирането на финансиращата програма за трансгранично сътрудничество между България и Сърбия и Черна гора след подписването на втория финансов меморандум между Министерството на финансите на България и Европейската комисия.

През 2004 и 2005 г. **трансграничен проект "Западна Стара планина"** подкрепи общините от българска страна в процес на планиране и осъществяване на конкретни дейности за разработване на **комплексен екотуристически продукт.** Сред дейностите са изграждането на туристически маршрут "Западен Балкан", укрепване на капацитета на туристическите информационни центрове, изработване на общ туристически продукт за региона, обучение на местните хора и издаване на промоционни материали и туристическа карта. През 2006 г. проект "Западна Стара планина" ще подкрепи сръбските общини в подобен процес.

Паралелно с това на поредица от форум-срещи между българските и сръбските общини беше обсъдено и подписано **Писмо за намерения** за трансгранично сътрудничество в областта на устойчивото развитие. Сред приоритетите за развитие на региона бяха посочени **природосъобразното земеделие и туризъм.** Сред дейностите, посочени в Писмото, са изграждането на **мрежа от туристически информационни центрове** от двете страни на границата и на **трансграничен туристически маршрут.** На последния форум в гр. Княжевац през юли тази година кметовете на 11-те общини от региона взеха решение да регистрират **Трансгранична асоциация "Западна Стара планина"**, която да подкрепи изпълнението на заложените в Писмото дейности. Със стартирането на програмата на Европейският съюз за трансгранично сътрудничество между България и Сърбия се осигурява и траен източник за финансиране на такива проекти.

Трансграничен проект „Западна Стара планина“ се финансира от Швейцарската агенция за развитие и сътрудничество и се изпълнява от Регионалния екологичен Център за Централна и Източна Европа.

За повече информация: тел./факс: 0953 80 482, e-mail starapl_rec@mail.orbitel.bg ◆

НАЦИОНАЛЕН СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ НА БЪЛГАРИЯ 2007 - 2013 г.

ПРОЕКТ

Представяме на вашето внимание основните цели, приоритети и мерки, залегнали в рамките на **проекта на Националния стратегически план за развитие на селските райони на България 2007 - 2013 г.** - основен стратегически документ, който очертава посоката и политиките за развитие на селските райони в страната за следващия програмен период.

В настоящия момент дирекция „Развитие на селските райони“ в Министерството на земеделието и горите, отговорна за разработването на Националния план, е в процес на обсъждане на проекта с широк спектър от заинтересовани страни - представители на държавни институции, браншови организации, нестопански организации, които работят в областта на устойчивото развитие на земеделието и селските райони в България.

Стратегическите цели

На базата на Стратегическите насоки на Общността за политиката в областта на развитие на селските райони за периода 2007 - 2013 г.¹ и за да реализират основните приоритети на Европейския съюз по отношение на заетостта, растежа и устойчивостта, както и на база специфичните социално-икономически условия, преобладаващи в селските райони на България, бяха дефинирани следните цели на Националния стратегически план за развитие на селските райони:

1. Развитие на конкурентно селско и горско стопанство и основан на иновации хранително-преработвателен сектор.

2. Опазване на природните ресурси и защита на околната среда в селските райони.

3. Насърчаване на възможностите за заетост и подобряване качеството на живот в селските райони.

И трите цели на Националния стратегически план са насочени към подобряване на икономическите и социалните условия в селските райони и се допълват взаимно. Те са ясно ориентирани към подобряване конкурентоспособността на земеделските структури и пазарна ефективност, създаване на заетост и повишаване на жизнения стандарт в селските райони.

СЦ1: Развитие на конкурентно селско и горско стопанство и основан на иновации хранително-преработвателен сектор

Дефинирането на **първата стратегическа цел** се предопределя от виждането, че инвестирането в земеделски стопанства е една от приоритетните сфери в България, за която е необходимо да се положат големи усилия, за да се подпомогнат земеделските стопани да адаптират производството си към строгите хигиенни, ветеринарни и екологични изисквания на европейското законодателство, както и да развият производства, добавящи стойност към първичните селскостопански продукти. От успешното реструктуриране на сектора зависи в голяма степен и неговата конкурентоспособност. От подкрепата за средните по размер стопанства, и добрия баланс, намерен между подкрепа за по-големи стопанства и подкрепа, насочена към полупазарни стопанства, ще зависи доколко успешно ще се осъществи това реструктуриране в страната. Подкрепата за млади фермери и тяхното обучение е гаранция за развитие на модерно селско стопанство, основано на знания и умения.

Изграждането на иновативни средни и малки по размер предприятия в преработвателния сектор и в сферата на маркетинга, както и обновяването на материално-техническата база на съществуващите предприятия в отрасъла ще определят пазарните позиции на бранша. Насърчаването на процеса на коопериране между земеделски производители, преработватели на земеделски продукти и научни институти ще създаде предпоставки за разработване на нови продукти и въвеждане на нови технологии както в селското стопанство, така и в преработващата промишленост.

СЦ2: Опазване на природните ресурси и защита на околната среда в селските райони

Втората стратегическа цел е насочена към **опазване на природните ресурси и подобряване на околната среда**. Подкрепата за устойчивото управление на земята и горите за опазване на биоразнообразието и земеделието и на местата по Natura 2000² ще допринесе за поддържане атрактивността на селските райони,

ще създаде предпоставки за развитие и на други дейности в селската икономика, като туризъм, занаяти, занимания, свързани със свободното време, и, не на последно място, ще доведе до създаване на устойчив поминък на населението в селските райони. Биологичното производство е залегнало като приоритет в Програмата на Правителството на Република България. То е начин на производство, който цели опазване на природните ресурси и при който се използват методи, щадящи околната среда.

СЦЗ: Насърчаване на възможностите за заетост и подобряване качеството на живот в селските райони

Третата стратегическа цел е насочена към насърчаване на възможностите за заетост и подобряване качеството на живот в селските райони. Селските райони разполагат със съществени ресурси, които представляват значителен потенциал за развитие. И въпреки че в миналото тези райони са осигурявали някои от основните услуги за селското население, на настоящия етап секторът на услугите не осигурява достатъчно добро ниво на обслужване, което предполага необходимостта този сектор да бъде подпомогнат, с цел да бъде предотвратено обезлюдяването на селските райони. **Разнообразяването на икономическите дейности е възможност за подобряване на доходите и условията за живот в селските райони, както и път към създаване на заетост.** Благодарение на информационните и комуникационни технологии се откриват съвършено нови възможности за селските райони.

Визията

Според визията в проекта за Национален стратегически план, българското земеделие ще се развива от млади фермери с необходимата квалификация и ще се основава на конкурентни средни земеделски стопанства; ще се насърчават земеделски стопанства и техни сдружения, които затварят производствения цикъл, като произвеждат качествени храни, готови за консумация, и които, добавяйки стойност към първичния земеделски продукт, стават по-рентабилни; ще има жизнени селски райони с укрепена и разнообразна икономика, с подобрена инфраструктура и услуги и ще се постигне екологосъобразно и пълноценно стопанисване на природ-

ните ресурси в съответствие с принципите на устойчивост.

Приоритетните области

Изпълнението на гореописаните стратегически дейности ще бъде интегрирано в четири приоритетни области, както следва:

- 1. Инвестиции в селско и горско стопанство с цел реструктуриране, подобряване на човешкия потенциал, насърчаване производството на биологични продукти и на иновациите при преработката и добавянето на стойност.**
- 2. Опазване на околната среда и устойчиво управление на земята.**
- 3. Създаване на заетост и подобряване на инфраструктурата и услугите в селските райони.**
- 4. Инвестиции в участието на местните общности в развитието на селските райони.**

Мерки

Посредством реализация на операции и проекти, реализирани в следните насоки, ще може да се реализират стратегическите цели в рамките на Националния план:

Приоритетна област 1:

А) Мерки, допринасящи за подобряване на човешкия потенциал

Възможни дейности:

- ◆ професионално обучение и информационни дейности за заетите в земеделието и горите;
- ◆ подпомагане на млади фермери;
- ◆ достъп на фермерите и собственици на гори до съвети в земеделието и горското стопанство.

Б) Мерки, целящи реструктуриране на физически потенциал

Възможни дейности:

- ◆ модернизиране на фермите;
- ◆ подобряване на икономическата стойност на горите;
- ◆ добавяне на стойност към първичните земеделски и горски продукти;
- ◆ коопериране с цел развитие на нови продукти, процеси и технологии в селското и горско стопанство;
- ◆ подобряване и развитие на инфраструктура, свързана с развитието и адап-

¹ Proposal for a Council Decision on Community strategic guidelines for Rural Development, COM(2005) 304 final.

² Съвкупност от потенциални Специални защитени зони, в съответствие с Директивите на Европейската комисия за птиците и за хабитата; биокоридори, включващи 25 реки; пещери, включващи важни за прилепите места.

тацията на земеделието и горите.

В) Мерки, целящи подобряване на качеството на земеделската продукция и продукти

Възможни дейности:

◆ подпомагане на фермерите да се приспособят към нарастващите изисквания на стандартите, базирани на европейското законодателство;

Г) Временни мерки за новите страни членки

Възможни дейности:

◆ подпомагане създаването на организации на производители;

◆ подпомагане на полупазарни стопанства с цел реструктуриране.

Приоритетна област 2:

А) Мярка „Натура 2000“ за земеделски земи - мярката ще се прилага след разработване на плановете за управление на определените места от Европейската мрежа „Натура 2000“.

Б) Мярка „Агроекология“, която ще се прилага от 2007 г. на базата на разработената Национална агроекологична програма. Националната агроекологична програма ще бъде внесена за одобрение от Колегиума на МЗГ през декември 2005 г.

В) Мерки за устойчиво управление на горите:

◆ първо залесяване на земеделска земя;

◆ първо създаване на агролесовъдни системи на земеделски земи;

◆ първо залесяване на неземеделска земя;

◆ плащания за опазване на околната среда в горите;

◆ възстановяване на горския потенциал и въвеждане на превантивни мерки.

Приоритетна област 3:

А) Разнообразяване на селската икономика чрез:

◆ стартиране на не-земеделски дейности;

◆ помощ за създаване и развитие на микро-предприятия с цел насърчаване на предприемачеството и създаване на благоприятна икономическа среда;

◆ насърчаване на дейности, свързани с туризма.

Б) Подобряване на качеството на живот в селските райони чрез:

◆ осигуряване на основни услуги в селските райони и населението в селските райони;

◆ възстановяване и развитие на селата;

◆ опазване и възстановяване на селското наследство.

В) Професионално обучение и информиране за икономическите субекти, работещи в областта на мерките по приоритетна област 3.

Приоритетна област 4:

А) Изпълнение на **местни стратегии** за развитие, съответстващи на целите, заложи в една или повече от предходните три приоритетни области.

Б) Изпълнение на **проекти за сътрудничество** в изпълнение на цели, заложи по трите предходни области.

В) Осигуряване на поле за действие на **местни инициативни групи**, придобиване на умения и съживяване на територията.

Бюджет по приоритетни области и географски обхват

При разпределяне на средствата от Единния фонд за развитие на селските райони (ЕФРСР) най-голям приоритет ще бъде даден на действията от *приоритетна област 1*, тъй като те обхващат стратегически важни мерки, целящи **развитие на конкурентно селско стопанство и горско стопанство**. Средствата, определени за първата приоритетна област, възлизат на 41 % от общия бюджет, който индикативно към настоящия момент възлиза на около 733 милиона евро за периода 2007 - 2009 г.

Следващата по важност е *приоритетна област 3*, тъй като тя обхваща мерки по изпълнение на плановете за интегрирано развитие на селските райони в определени части на България. Значението на тази приоритетна област ще нараства с течение на времето (помощта по нея се предвижда да възлезе на около 30 % от средствата).

Следващата по важност е *приоритетна област 2*, тъй като тя обхваща мерки, целящи опазване и съхранение на околната среда, компенсирание на производителите в планинските и други необлагодетелствани райони за поддържане на земята в добро състояние и спиране на обезлюдяването на тези райони. Помощта по нея се предвижда да възлезе на около 25% от средствата.

Средствата, определени за *приоритетна област 4* (инвестиции в участieto на местните общности в развитието на селските райони), ще представляват 2,5% от помощта, като тази сума ще е част от бюджетите по трите предходни области.

Техническата помощ възлиза на 4% от средствата.

Географският обхват на мерките за районите по четирите приоритетни области е както следва:

◆ Помощ за подобряване конкурентноспособността на земеделските и горски продукти, т.е за мерките по приоритетна област 1 - ще се отпуска за цялата страна.

◆ Помощи за приоритетна област 2 - различен обхват в зависимост от вида на мерките.

◆ Помощи за приоритетна област 3 - за проекти от селските райони.

◆ Помощи за приоритетна област 4 - на териториален принцип за изпълнение на местни стратегии за развитие в селските райони, придобиване на умения и оживяване на териториите и управление на дейностите на Местни инициативни групи.

С въпроси, коментари и препоръки по проекта на Националния стратегически план за развитие на селските райони бихте могли да се обръщате към:

Мирослава Георгиева,

директор дирекция „Развитие на селските райони“, Министерство на земеделието и горите;

е-поща: mira@mzgar.government.bg

Мария Юнакова,

началник отдел „Необлагодетелствани райони и местни инициативи“, дирекция „Развитие на селските райони“,

Министерство на земеделието и горите;

е-поща:

myunakova@mzgar.government.bg ◆

ВЪВЕЖДАНЕ НА ПРОГРАМА ЗА КОМПОСТИРАНЕ В БЪЛГАРСКИТЕ ОБЩИНИ

Антоанета Матеева

ръководител екип

**„Техническо побратимяване“,
ФРМС**

На 9 ноември 2005 г. в Сливен се проведе среща за обмяна на опит и отчитане на резултатите от работата на българските общини, които въвеждат **Програма за компостиране** в рамките на Програмата за техническо побратимяване между български и американски общини, която се осъществява вече осма година със съдействието на ФРМС и МАГУ с финансовата подкрепа на ААМР.

На срещата в Сливен присъстваха еколозите на **Тунджа и Болярово** - двете общини, които след приключване на пилотния проект разшириха програмата си за компостиране и разкриха 4 нови площадки; еколозите и кметове на населени места от **Марица, Стралджа и Сливен** - общините, които започнаха да въвеждат програмата за компостиране от началото на 2005 година; и еколозите от **22 други общини**, които желаят да мултиплицират проекта през следващата година.

И друг път съм присъствала на срещи на еколозите в България, където въпросите се обсъждат активно и разпалено се споделят лични позиции. Срещата в Сливен ме зареди с положителна енергия, защото всички участници ентузиастично обсъждаха не дали е необходимо, а **как на практика** може да се въведе програма за компости-

ране в дадена община.

Първата група въпроси касаеше **организацията на самите площадки**. Представителите на общините, които реализират проекта, подчертаха, че изборът на мястото за площадките за компост е много важен. Утвърждава се практиката за устройване на площадките на мястото на разчистени нерегламентирани сметища край селата (най-често се определят по една или две площадки). На тях се разполагат контейнери за твърди отпадъци, организира се обръщане на компоста и извозване на твърдите битови отпадъци. Така не се променят навичките на хората, свикнали да изхвърлят отпадъците си на определени места, но вече се създават условия за отделяне на твърдите отпадъци. Кметовете на с. Маноле (Община Марица) и на с. Самуилово (Община Сливен) споделиха, че охраната на площадките спомага за по-добрата организация и за осигуряване на по-чист готов компост. Затова те препоръчаха навсякъде, където е възможно, да се осигури охрана на площадките, докато тече разяснителната кампания.

По отношение на **образователната кампания** едва ли имаше изненади в подходите и методите, които са използвани до момента. **Без участието на жителите програмата е невъзможна!** Поради спецификата на проекта, който се прилага предимно в селски райони, на преден план изпъква ролята на кметовете на населени места, които на практика осъществяват разяснителната кампания. Те, разбира се, използват както листовките, които се отпечатват по линия на Програмата, така възможностите за излъчвания по кабелните телевизии, но определящ остава личният контакт с хората на място.

Пилотният проект стартира през 2002 г. в **Община Тунджа, Община Болярово и Община Елхово**. При въвеждане на пилотната програма в трите общини бяха създадени общо 7 площадки за компост, където органичните отпадъци се разделят от твърдия битов отпадък. Резултатите от въвеждането на пилотната програма бяха обобщени и ясно определиха значението ѝ за оптимизиране на програмите за управление на отпадъците в общини с преобладаващи селски райони. Това даде основание на програмния екип на ФРМС да включи по-нататъшното мултиплициране на проекта като отделен компонент в пета фаза на Програмата за техническо побратимяване.

Участниците споделиха опит за инициране на **обществено-частни партньорства** във връзка с изпълнението на проекта. В няколко общини - Болярово, Марица, Тунджа - общината договаря почасово използване на техника за обръщане на редиците, като фирмите, които предоставят техниката, получават възможност да използват готовия компост на площадките.

Използването на готовия компост е тема, която предизвика много въпроси. Ясно трябва да кажем, че засега не можем да говорим за създаване на пазар за компоста - най-малкото поради факта, че засега количествата компост са много ограничени. В общините, където програмата е въведена и има готов компост на площадките, той се използва главно за наторяване и обогатяване на почвата с хранителни вещества. Употребата на компост намалява значително повърхностния воден отток и причиняваната от

него ерозия. Затова компостът се използва и от арендатори-тютюнопроизводители, както и при масови мероприятия за залесяване.

Убедена съм, че дискусиите и обмяната на опит по време на срещата в Сливен ще мотивират всички участници да започнат да разработват своя програма за компостиране в общината и аз от все сърце им желая успех! ФРМС ще подкрепи пет от тях - **Раковски, Раднево, Чирпан, Правец и Кнежа**, които доказаха, че имат най-голяма готовност да започнат работа в тази насока. Мултиплицирането на проекта в тези общини ще се осъществява в рамките на Програмата за техническо побратимяване за период от една година (декември 2005 г. - декември 2006 г.), а ръководството на проекта е възложено на Асоциацията на еколозите в България (АСЕКОб), съгласно договор между ФРМС и АСЕКОБ. ♦

УСЛОВИЯ ЗА ФИНАНСИРАНЕ ОТ „ФОНД ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ“

Фонд енергийна ефективност, създаден по силата на Закона за енергийната ефективност, набира кандидатури за финансиране на проекти. Основният капитал на фонда в размер на 10 млн. долара беше предоставен от Глобалния екологичен фонд на ООН с подкрепата на Световната банка. Българското правителство участва със средства от бюджета в размер на 3 млн. лв., а Правителството на Австрия предостави дарение в размер на 1,5 млн. евро.

Проектите, които ще се финансират от Фонд енергийна ефективност, ще трябва да прилагат известни и проверени технологии за енергийна ефективност и стойността им да бъде в границите между 30 хил. и 3 млн. лв. Проектите ще трябва да имат срок на откупуване не по-дълъг от 5 години.

ФЕЕ финансира следните основни типове проекти:

- Възстановяване и подобряване на енергийната ефективност на сградния фонд във всички сектори: промишленост, търговия, жилищния сектор и общинските сгради;
- Повишаване на енергийната ефективност на инсталациите за производство на топлина, преносната и разпределителната мрежа за топлинна енергия;
- Повишаване на енергийната ефективност на общинските дейности (улично осветление, събиране и оползотворяване на отпадъците и др.);
- Проекти за повишаване на енергийната ефективност на индустриалните процеси.

Условия на финансиране и финансови продукти:

- Заеми за проекти за енергийна ефективност. При този финансов продукт се изисква участие на собственика на проекта с финансиране в размер не по-малко от **25%** от неговата стойност.
- Съвместно кредитиране на проектите с търговските банки. При този финансов продукт фондът отпуска заем до **50%** от стойността на проекта, а участието на собственика на проекта трябва да възлиза най-малко на **10%** от неговата стойност. Останалата част от необходимия кредит се предоставя от търговските банки, с които фондът си сътрудничи.
- Кредитни гаранции върху заеми, предоставени от търговски банки за проекти за енергийна ефектив-

ност. Частичните кредитни гаранции ще се предоставят за период, не по-дълъг от 5 години, и няма да надхвърлят левовата равностойност на 500 хил. щатски долара за всеки отделен проект.

Фондът предоставя финансиране при преференциални условия и лихвени равнища. Допустимо е да се договарят гратисни периоди до 1 година по вноски за погасяване на главницата и до 3 месеца - за вноски по погасяване на лихвите. Клиентите на фонда могат да ползват **консултантска помощ** от експертите на фонда при разработването на кандидатурата и при подготовката на документацията за финансиране.

За кандидатури и първоначално обсъждане на проектите можете да се обръщате към специалистите на Фонд „Енергийна ефективност“ в ЦЕЕ ЕнЕфект. При първоначално представяне на проектите използвайте подготвения формуляр.

Срокът за кандидатстване е **текущ**.

Формуляр за ПЪРВОНАЧАЛНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРОЕКТ може да бъде изтеглен от уеб-страницата на ФРМС www.flgr.bg - бутон "Финансиране".

За контакти:

Димитър Дуков

Икономически оценки и бизнес планиране

ddoukov@eneffect.bg

Георги Чавдаров

Технически и екологични оценки

gchavdarov@eneffect.bg

ЦЕЕ ЕнЕфект

1164 София

Бул. „Хр. Смирненски“ 1 ет. 3

тел: +359 2 963 2169

+359 2 963 1714

факс: +359 2 963 2574

www.eneffect.bg

КОНКУРС ЗА НАЙ-ДОБЪР ПРОЕКТ НА НПО В СОЦИАЛНА СФЕРА ЗА 2005 ГОДИНА

Фондация Лале обявя конкурс за най-добър проект на неправителствена организация в социална сфера за 2005 година. Инициативата е провокирана от множеството добри проекти осъществени през последните години в цялата страна. Всеки от тях е дело на хора, вложили много от себе си за успешното му изпълнение.

Представителите на Фондацията споделят: "Ние сме убедени в приноса на гражданските организации в процеса на социалната трансформация в годините на прехода. Ние вярваме, че за всички нас е важно да отдадем публично признание на многобройните активисти и доброволци, които помагат и правят живота на другите по-лесен, а градовете и селата - по-добро място за живеене. Ние знаем, че всички донори и агенции и предоставените средства не биха могли да променят или подобрят нищо в България без приноса и участието на мотивирани и отговорни за общността си хора."

В конкурса са поканени да участват граждански организации, които през настоящата година изпълняват проект, насочен към подобряване на условията, възможностите и качеството на живот на определени групи от хора със затруднения или на общността в дадено населено място, **без разлика** на размера на финансирането на проекта, мястото на реализацията, типа на дейностите или хората, които те обслужват.

Представените проекти ще бъдат оценявани по:

- ◆ резултатите;
- ◆ устойчивостта на дейностите във времето;
- ◆ финансовата ефективност;
- ◆ участието на целевите групи и местната общност;
- ◆ новаторството и приложимостта на идеята в други населени места.

Най-добрите проекти ще бъдат излъчени от жури с председател Кармен Гонзалвес, заместник посланик на Кралство Холандия и членове Ян Вилем Оверватер, регионален директор на ING в България, Иво Прокопиев, председател Икономедия АД, и Константин Тилев, вицепрезидент Радио FM+.

Проектите могат да бъдат номинирани от организации и лица. Формулярът за представяне може да бъде изтеглен от www.tulipfoundation.net - Интернет-страница на Фондацията, или получен по е-поща.

Номинации се приемат до **30 януари 2006 г.** по е-поща info@tulipfoundation.net или обикновена поща на адрес: За Проект на годината, Фондация Лале, ул.

Петър Парчевич 15, ап. 7, София 1000.

Актуализиран списък на номинираните проекти ще бъде представен в Интернет страницата на Фондацията. Отличените организации и награди ще бъдат публично обявени през март 2006 година.

София 1000, ул. „П. Парчевич“ 15, ап.7

тел./факс: (02) 952 09 55

info@tulipfoundation.net

mpetkova@tulipfoundation.net

Българска асоциация по семейно планиране и сексуално зграбе БАСП, Проект Младежка информационна мрежа „Играй по правилата!“

Проекти, реализирани с подкрепата на

Фондация Лале

Фондация „Инициативи без граници“ - гр. Костинброд, Проект Дневен център за социализиране на възрастни хора

В периода 29 октомври - 2 ноември 2005 г. в Швейцария се проведе втората партньорска среща по проект **ALAVA „Обучението на възрастните - добавена стойност към работата на неправителствените организации, изградени на основата на местните общности“**, финансиран по програма Грюндвиг 1 - централизирани дейности на Европейската комисия и частично от швейцарското Министерство за професионално обучение. В проекта ФРМС участва като партньор с още 6 организации от Германия, Обединеното кралство, Полша, Румъния и Швейцария. **Основната цел** на проекта е да подпомогне укрепването на неправителствени организации в малки общини и превръщането им в центрове за обучение.

На срещата Веселина Комитска, ФРМС, представи разработената методология за оценка на нуждите от обучение за Полша, Румъния и България, както и резултатите от проведената оценка на нуждите в България в общините **Шумен, Габрово, Пещера, Свищов и Струмяни**. Партньорите обсъдиха съдържанието на програмите за обучение в 4 области: подготовка за работа, лично развитие, разработка на проекти и развитие на местните общности. Предстои разработка на обучителните програми, обучение на обучители и провеждане на първата серия от обучения през следващата година.

Новите участници за мултиплициране на проект **„Въвеждане на Програма за компостиране“** са следните пет общини: **Раковски, Раднево, Чирпан, Правец и Кнежа**.

Комисия в състав: Сара Филипс, градски управител на Джонстаун, Охайо, САЩ, Николай Сиджимов, изпълнителен директор на АСЕКОБ, Антоанета Матеева, ръководител екип „Техническо побратимяване“, ФРМС, Светозар Грозев, главен еколог, Община Тунджа, и Надежда Горанова, главен еколог, Община Болярово, проведе интервюта с всички кандидати, които участваха в срещата - обучение, проведена на 9 ноември 2005 г. в гр. Сливен. Комисията взе решение за избор на новите участници на база на резултатите от интервютата и след посещение на някои от общините.

Мултиплицирането на Програмата за компостиране в новите 5 общини ще се осъществява в рамките на една година. Ръководството на проекта е възложено на Асоциацията на еколозите в България (АСЕКОБ), съгласно договор между ФРМС и АСЕКОБ.

На 18 ноември 2005 г. ФРМС проведе първа обща среща на координаторите на 23-те проекта, одобрени за реализация в 10-те общини в трета фаза на Програма

„Подобряване на социалната среда“. Програмата се осъществява с финансовата подкрепа на Фондация „Чарлз Стюарт Мот“.

На срещата бе положено началото на работата в мрежа между организациите, реализиращи проектите; бяха разгледани възможностите, които ще предостави изграждането на Национална мрежа за развитие на селските райони, и основната роля на местните инициативни групи в процеса; бяха разгледани основни изисквания по техническото и финансово отчитане на проектите.

В рамките на програмата ще бъдат реализирани 23 проекта в сферата на подобряване на социалната среда в малки населени места. Финансирането от Фондация „Мот“ чрез ФРМС е в размер на 67 240 лв., а собственият принос в реализацията на проектите от страна на НПО ще бъде 37 110 лв.

На 21 ноември 2005 г. в Министерство на културата Национален фонд „Култура“ и Швейцарската агенция за развитие и сътрудничество (ШАРС), както и заинтересованите общини подписаха споразумения: за осъществяване на **Форум процес** в два пилотни района:

1. Силистра, Тутракан, Алфатар; и
2. Смолян, Златоград.

Работата по споразуменията ще бъде посветена на превръщането на културно-историческото наследство във фактор за устойчиво развитие на регионите и ще продължи от ноември 2005 г. до края на 2006 г.

Работата ще премине през следните **етапи**:

- Формиране на регионални политики за валоризация

на културно-историческото наследство;

- Създаване на модели за ефективно управление на паметниците на културата;

- Изграждане на методология за формиране на регионални стратегии в областта на управлението на културно-историческото наследство във връзка с устойчивото развитие на регионите, с цел тя да бъде приложена и в други региони на страната;

- Финансиране на конкретни проекти, разработени и определени по време на Форум сеиите. Фондът за подкрепа на проектите се формира със съдействието на НФ „Култура“, ШАРС и общините в двата региона и за всеки от регионите ще е до 70 000 лв.

Форум процесът ще се ръководи и проектите ще се мониторира от Фондацията за реформа в местното самоуправление (ФРМС).

Форум процесът представлява активна форма на въвличане на гражданите, бизнеса, местните власти и държавните институции като равноправни партньори в консултации и досега е реализиран в над 25 общини в България в сферата на развитието на местните общности. **За първи път този швейцарски подход на пряката демокрация се реализира и в сферата на управление на културно-историческото наследство. За първи път Форум процесът се реализира на регионално ниво.**

На 24 - 25 ноември 2005 г. Сдружение „Болкан Асис“ с подкрепата на Швейцарската агенция за развитие и сътрудничество проведе национална конференция на тема „Гражданите и общинския бюджет“ в гр. Казанлък. Участници в конференцията бяха кметове на български общини,

председатели и членове на общински съвети, финансисти на общини, специалисти по комуникация в общините, НПО от сферата на местното самоуправление, представители на МРРБ, медии. Целта на конференцията бе да се сподели и анализира опитът на българските общини в провеждането на обществени обсъждания и обществени форуми за разработване на общински бюджет, да се запознаят участниците със законодателството и практиките в други страни - Швейцария и Словакия, и да се направят изводи и препоръки за подобряване на взаимодействието с гражданите в този аспект.

В рамките на конференцията Даниела Ушатова, експерт „Общински бюджети“, НСОРБ, направи преглед на законодателството по отношение на съставянето на проектобюджет в общината, неговото приемане и изпълнение. Ралица Вълкова, ФРМС, представи добри практики при публичното обсъждане на проектобюджета на общината, участието и взаимодействието на гражданите и местната власт в този процес. Ива Таралежкова и Диана Андреева, „Болкан Асис“, представиха целта и дейностите по изпълнение на проект „Участието на гражданите в управлението на местните финанси“. Участници в този проект - представители на общините Троян, Тръвна и Севлиево - обобщиха резултатите от провеждането на обществен форум при съставянето на общински бюджет.

След приключването на конференцията предстои издаването на Наръчник за провеждане на обществени форуми при разработването на общински бюджети.

В периода 27 - 30 ноември 2005 г. Веселина Комитска, ФРМС, участва в консултативни срещи за организирането на конкурс и създаването на награда за добри практики на общини по покана на Асоциацията на местните власти в Сърбия. На срещите ще бъде споделен опитът на ФРМС по проект „Иновационни практики“ и организирането на годишната награда „Община новатор“ и обсъдени критериите, форматът и категориите практики за сръбските общини.

Възможности за финансиране

AGIS 2006 на ЕС

http://europa.eu.int/comm/justice_home/funding/agis/funding_agis_en.htm

Краен срок: **27 януари 2006 г.**

Програма AGIS предоставя финансова подкрепа (до 70% от допустимите разходи) за проекти в областта на полицията, митниците и правното сътрудничество с оглед повишаването на професионалните умения на практиците, сътрудничеството между различните власти и превенцията на трансграничната престъпност.

Проектите следва да имат продължителност до две години; да започват от 1 май 2006 г. до 31 декември 2006 г.; да отговарят на специфичните цели на програмата; да се изпълняват от поне три партньорски организации от три различни страни членки на ЕС или две страни членки и една страна кандидат. Програмата е отворена за България.

Превенция на насилие и за подкрепа на групи в риск: деца, младежи и жени - Daphne II на ЕС

http://europa.eu.int/comm/justice_home/funding/daphne/funding_daphne_en.htm

Краен срок: **10 февруари 2006 г.**

Програма Daphne II ще финансира до 175 000 евро за всеки 12-месечен период проекти с продължителност 12 и 24 месеца. Финансирането от Комисията може да покрива до 80% от допустимите разходи. Програмата е отворена за България.

Програма „Насърчаване на активно европейско гражданство“ на ЕС

http://europa.eu.int/comm/towntwinning/call/call_en.html

Краен срок: **1 март 2006 г. (проектите ще стартират в периода 1 септември - 31 декември 2006 г.)**

Сред като на 24 август 2005 г. ратифицира споразумението за участие в Програма „Насърчаване на активно европейско гражданство“ на Европейския съюз (ЕС), България е вече избираема страна по инициативата и български общини и техните асоциации имат възможност да предлагат свои проекти за финансиране в Брюксел. Програмата се реализира в рамките на един от основните приоритети на Европейската комисия - да насърчава връзките и диалога между гражданите на Европейската общност, да стимулира побратимяването между градовете на Европа и по този начин подпомага обмена на добри практики и опит. Програмата дава на кандидатите възможност да подготвят своите проекти в едно от трите основни направления:

Направление 1: Тематични конференции в контекста на побратимяването между градовете.
 Направление 2: Обучителни семинари в контекста на побратимяване между градовете.
 Направление 3: Информационни кампании,

насърчаващи побратимяването между градовете. Безвъзмездната помощ не може да бъде по-висока от 60% от общите допустими разходи по проекта. Максималният размер на финансиране за всеки индивидуален проект от страна на Европейската комисия не може да надвишава 60 000 евро и да бъде по-малко от 10 000 евро.

Възможни кандидати по Програмата са: общини и техни регистрирани Комитети за побратимяване; местни и регионални власти; асоциации на общини.

Покана за предложения за създаване на партньорства между граждански и научно-изследователски организации с оглед на достъпа до изследвания

http://fp6.cordis.lu/index.cfm?fuseaction=UserSite.FP6DetailsCallPage&call_id=263

Краен срок: **30 март 2006 г.**
 Тази покана е част Програма „Общество и наука“ в рамките на Structuring the European Research Area на ЕС. Области: Социална сфера; Информация; Образование - Обучение; Изследвания. Могат да кандидатстват: корпорации, изследователски центрове, малки и средни предприятия, университети. Програмата е отворена за България.

Ромският образователен фонд приема проекти

<http://www.romaeeducationfund.org/>

Ромският образователен фонд (РОФ), създаден, за да подпомага международната инициатива „Десетилетие на ромското включване 2005-2015“, вече приема проекти за финансиране. За финансова подкрепа могат да кандидатстват неправителствени организации, училища, общини и др. от страните-участнички в Десетилетието. Ще бъдат подкрепени проекти в 4 направления:

1. Систематична реформа и образователни подобрения за ромите;
2. Пилотни проекти за образователни промени;
3. Анализ на образователни проблеми на ромите, подпомагащ развитието на политики и институционален капацитет;
4. Подкрепа за търсене на образование от страна на ромите на всички нива.

С проекти могат да кандидатстват организации от публичния и частния сектор, и като партньори. Към публичния сектор се включват национални, регионални и местни власти. Частният сектор включва ромски и неромски граждански организации, частни образователни институции.

Проектите в категории 2 и 3 могат да кандидатстват за финансиране до 100% на разходите. Проекти в категория 2 ще бъдат финансирани с максимум 200 000 евро. Проекти в категория 3 ще получават само техническа подкрепа в размер до 100 000 евро. Представителите на РОФ ще разглеждат идеите за проекти. Когато дадена идея бъде оценена като избираема, РОФ може да предостави консултант за развиване на идеята.

Изданието се финансира от Американската агенция за международно развитие, Вашингтон, САЩ
 Главен редактор Гийка Капитанюба Редакционна колегия Росица Райчева, Марина Димова
 Бул. „Йерусалим“, бр. 51, Бизнес-сграда, Офис 2, жк Младост-1, София 1784 тел.: (02) 976 89 89 факс: (02) 976 89 30 www.figr.bg figr@figr.bg

